

Zápis

z obhajoby disertační práce pana Mgr. Petera Wagnera
konané dne 20. 9. 2012

téma práce: „A Grammar of North West Lovari Romani“

přítomní: dle prezenční listiny

Předseda komise prof. Vacek zahájil obhajobu a vyzval školitele, dr. Elšíka, k představení kandidáta.

Školitel představil doktoranda a seznámil komisi s uchazečem a jeho diz. prací.

Kandidát seznámil přítomné se svou disertační prací, po souhlasu všech zúčastněných přešel do angličtiny, v níž jsou práce i posudky psány. Sdělil, že motivací k napsání práce bylo setkání s českou romistickou po jeho příchodu do ČR a zejména seznámení s nynější manželkou, mluvčí popisovaného dialektu romštiny, a její rodinou. Dále uvedl, že za zajímavé lze považovat fakt, že mluvčí tzv. lovárské romštiny jsou vždy bilingvní a romština a čeština mají jasně oddělitelné domény užití. V neposlední řadě bylo doktorandovou motivací to, že lovárština je jazyk živý a popis dané variety, který u nás dosud chyběl, by mohl pomoci nejen akademikům, ale také např. elitám či spisovatelům z řad Romů. Následně doktorand shrnul strukturu práce a uvedl několik ze svého pohledu zajímavých srovnání s rodnou němčinou, ale i s indickými jazyky.

Poté oponenti, doc. Mirjam Friedová, Ph.D. a Ass.-Prof. Dieter W. Halwachs (zastoupen v nepřítomnosti dr. Elšíkem, který závěry posudku přečetl) přednesli závěry svých posudků. Prof. Halwachs uvádí, že jde o práci vysoké kvality a s velkým přínosem, oceňuje také kandidátovo zaujetí funkcí lovárštiny, naopak vytýká práci omezené hodnocení vlivu okolních jazyků a postrádá mezigenerační srovnání dat. Dále oponent vytýká, že např. strukturu TAM kategorií v lov. kandidát nezasadil do širšího (Yaronem Matrasem formulovaného) komparativně romistického rámce.

Doc. Friedová oceňuje důkladně a systematicky zpracovanou gramatiku nejen na poli romistiky, ale lingvistiky vůbec, dále přehlednost i pro neromisty, jasné citace, uváděné v textu, širší uplatnění práce díky angličtině. Naopak vytýká nekoherentní terminologii, chabou jazykovou úroveň. Práci doporučuje jednoznačně k obhajobě a k publikaci.

Kandidát Peter Wagner odpovídá na posudky oponentů. Na výtky prof. Halwachse uvádí, že jeho práce je primárně synchronně deskriptivní, že tedy konceptuální rámec formulovaný na základě interdialektního srovnání pro ni není nutně relevantní.

Uznává také, že práce by měla obsahovat detailnější dialektologickou klasifikaci zvolené variety. K odkazu prof. Halwachse na doktorandovo zaujetí funkcemi lovárštiny doktorand uvedl, že v současnosti zažívá psaná forma variety oproti dřívější dominantní ústní tradici rozmach díky internetu (zatímco tištěných publikací je stále málo), na sociálních sítích, což jde ruku v ruce s potřebou specifické terminologie. To je téma, které by si zasloužilo samostatnou studii. Omezený vzorek dat – nebylo kapacitně možné (ve srovnání např. s Halwachsovou prací) zabývat se i srovnáváním strukturních rozdílů na základě věku, okolí, původu přejínek, pohlaví, ale např. srovnání mužské a ženské řeči nebo zaznamenání ztráty maďarštiny jako zdroje materiálních a strukturních inovací by byly jistě zajímavé.

S výtkou doc. Friedové: a) vůči nekoherentní terminologii a chabé angličtině – souhlasí, uvádí, že není lingvista a že hodlá obojí napravit (terminologii ve spolupráci s lingvistou) před publikováním práce, vytčené nesrovnalosti objasnil.

Oponenti se vyjadřují k vystoupení kandidáta: Prof. Vacek vyzval školitele k vyjádření za prof. Halwachse, zda se kandidát v těchto bodech obhájil – ANO. Doc. Friedová je s doktorandovým vysvětlením spokojená, uvádí, že práci považuje za zajímavou a přínosnou a její námitky od počátku nejsou natolik závažné, aby bránily obhájení práce.

Diskuse:

V diskusi vystoupil prof. Vacek s dotazem na rozdíly (nejen tematické, ale i lexikální) mezi ženskou a mužskou řečí, kandidát potvrdil, že v romské komunitě existuje separace žen a mužů, která určitě ovlivňuje řeč obou pohlaví, že se na to ale v práci nezaměřoval. Doc. Friedová podotkla, že kandidát neměl takový korpus dat a volnou kapacitu v práci, aby to mohl srovnávat.

Prof. Švarcová se zeptala na výslovnost lovárštiny oproti japenštině – společně s kandidátem dospěli k dílčímu závěru, že romština obsahuje např. čtyřikrát více konsonant.

Prof. Vacek se dále dotázal na vymezení hranice mezi jazykem a dialektem v případě lovárštiny, kandidát reagoval poznámkou o různé míře a typu porozumění. Např. může mluvčí rozumět jazyku druhého mluvčího „gramaticky“, ale ne významu jeho tvrzení vcelku. Na další dotaz prof. Vacka, zda mluvčí lovárštiny vědí, že některá používaná slova jsou původem z jiného jazyka,

odpověděl kandidát, že jsou schopni identifikovat přejímky ze současných kontaktních jazyků, nikoli však starší.

Prof. Vacek vyzval k hlasování.

vyhlášení výsledku tajného hlasování: Komise navrhla udělit titul doktor (Ph.D.)